

Härmän sukututkijoiden historiikki

Toiminta haki muotoaan

Varsinainen uranuurtaja härmäläisessä sukututkimuksessa on ollut historioitsija **Eero Kojonen**. Hänen ensimmäinen tunnettu työnsä oli Sursillin suku (lat. *Genealogia Sursilliana*) – teoksen täydentäminen ja toimittaminen vuonna 1971. Sursillin suku on vanha ja laaja suomalainen sukututkimus pohjalaisista suvuista, jotka polveutuvat 1500-luvulla eläneestä länsipohjalaisesta talonpojasta. Se sisältää myös härmäläisiä sukuja. Eero Kojosen tuotantoon kuuluvat myös Alahärmän Historia I ja II -teokset, jotka sisältävät myös runsaasti henkilö- ja talohistoriaa.

Härmäläisten sukututkijoiden koordinoitumpi, mutta vielä hyvin epävirallinen toiminta alkoi vuosituhannen vaihteessa. Aluksi kutsuttiin tiedossa olevia sukututkimuksen harrastajia tutustumaan toisiinsa ja keskustelemaan. Aloitteentekijöinä olivat Esko Töyli, joka oli pitänyt sukututkimuskursseja ja tiesi, ketkä jatkoivat harrastusta, ja Katri Roos, yksi kurssin käyneistä.

Kun oli kokoonnuttu parin vuoden aikana, päätettiin rakentaa sukunäyttely Häjyylyihin kesällä 2001. Näyttelyn nimeksi tuli Pekka Valkeisen ehdotuksen mukaan ***Juuret Härmässä***.

Varustauduttiin kertomaan sukututkimuksesta, esittelemään omia tutkimuksia ja myös neuvomaan tietojen etsimisessä. Näyttelyn pystyttämiseen osallistui yli 30 alahärmäläistä tai juuriltaan alahärmäläistä. Osallistuneitten luettelo kertoo harrastuksen laajuudesta: mukana oli vasta-alkajia ja jo pitempään harrastaneita. Nuorimmat olivat alle 30-vuotiaita, vanhimmat reilusti eläkeikäisiä. Esillä oli myös kokoelma koululaisten tekemiä selvityksiä. Esillä oli sukukirjoja, kaavioita, mappeja, valokuvia ym. Amerikasta tuli CD:llinen aineistoa: kuvia, sukukaavioita, jäsenluetteloita, kansalaiseksi ottamiseen liittyviä asiakirjakopioita ym. Eräs nyt jo edesmennyt henkilö istui koko näyttelyn ajan, kolme pitkää päivää aamusta iltaan täydentämässä omia tietojaan. Hänen oma osuutensa oli toista metriä leveä huolella laadittu ja toteutettu sukukaavio.

Näyttelyn jälkeen päätettiin kerätä sukututkijoiden nimiluettelo hiljakkoin internettiin avatuille Härmä-Seuran sivuille. Luettelon pohjaksi tuli näyttelyyn osallistuneiden lista ja mukaan pyydettiin lisää sellaisia tutkijoita, joilla tiedettiin olevan härmäläisiä esivanhempia. Kokoontumisia jatkettiin ja vähitellen alettiin pohtia, miten saataisiin aineistoa yhteiseen käyttöön. Todettiin, että vanhimpien rippikirjojen puhtaaksikirjoitus olisi tärkein työ. Toinen tärkeäksi katsottu tehtävä olisi kantatalojen eli maakirjaan merkittyjen talojen tietojen selvittäminen perustamisesta vuoden 1800 paikkeilla syntyneisiin asti.

Toimikunnaksi Härmä-Seuraan

Yhdistyksen perustamista ei kiirehditty, vaikka ongelmana olikin, miten työt julkaistaisiin. Härmä-Seuran suunnalta tuli sitten viesti, että seuraan voitaisiin perustaa meitä varten toimikunta, jolloin kaikki rekisteröintiongelmat vältetään. Näin asia ratkesi ja nyt Härmä-Seurassa on sukututkimustoimikunta.

Härmä-Seuran kaikki toimikunnat ovat perinteen tallentajia: tallennetaan esineitä, säilytetään rakennuskantaa, tallennetaan muistitietoa. Kaikkein vanhimpiin asioihin keskittyy sukututkimustoimikunta, jonka päämääränä ei ole tiedon säilyttäminen, sillä tieto on jo olemassa. Sukututkija ei olekaan tallentaja vaan etsijä: tietoja haetaan asiakirjoista: kirkonkirjoista, käräjäpöytäkirjoista ja veroluetteloista. Muistitietoakaan eli perimätietoa ei toki väheksytä, mutta se halutaan varmentaa asiakirjojen avulla. Toimikunnan tärkeimpiä tehtäviä on löytää aineistoa ja helpottaa sen käyttöä.

Kesällä 2004 saatiin valmiiksi vanhimmat rippikirjat sisältävä julkaisu ja ensimmäinen kantataloselvitys, Hakolaa koskeva. Kolme muuta rippikirja-julkaisua on kansissa ja kesään 2015 mennessä valmiina oli 11 kantataloselvitystä. Toiminnan alussa tutkimusten kohteena ovat olleet

lähinnä 1700-luvun härmäläiset, mutta kantataloselvityksissä on mukana tietoja vanhimpien talojen perustajista 1500-luvun loppupuolelta asti. Kantatalo-selvityksiä ei enää tehdä koska samoja henkilöitä alkaa olla yhä useammassa osassa ja varmaan sen takia kysyntäkin on vähentynyt.

Monessa mukana

Härmän sukututkijat ovat olleet säännöllisesti mukana Härmäläiset Häjyylyt -kesä tapahtumassa vuodesta 2004 lähtien. Valtakunnallisille sukututkimuspäivillekin on osallistuttu mm. Lapualla Paukussa.

Eteläpohjalaiset Juuret ry ja Härmä-Seuran sukututkijat ovat yhdessä järjestäneet parina syksynä sukututkijoille ja muutenkin historiasta kiinnostuneille tapaamisen Alahärmän Kotiseututalossa. Kumpaankin tilaisuuteen on ollut yleinen kutsu ja ne ovat olleet tutustumistilaisuuksia mutta myös opastustilaisuuksia, aiheina:

- Markku Pihlajaniemi: 1600- ja 1700-luvun tuomiokirjoista ja niiden tutkimisesta
- Esko Töyli: Tietosuojasta ja tekijänoikeudesta
- Matti Lehtiö: Talon historian tekeminen

Vuoden 2011 keväällä Härmän sukututkijat olivat yhdessä Eteläpohjalaisten Juurien kanssa järjestämässä Kauhavan Mäenpäässä pidettyä sukututkimuskurssia. Muodollisesti järjestäjänä oli kansalaisopisto.

Osana Suomen Sukututkimusseuran hautakivitetokantaa Alahärmän, Korttesjärven ja Kauhavan hautausmaiden kaikki kivet ja ristit on kuvattu vuoteen 2011 mennessä internetissä julkaistavaksi. Kivien sisältämät tiedot on kirjoitettu puhtaaksi niin, että tiedostosta voi etsiä henkilöä nimellä. Tällaisen kuvaustyön on tehnyt Raimo Louhiranta. Aineisto on Suomen sukututkimusseuran sivuilla.

Matti Joensuu käynnisti jääkärien esipolvien selvittämisen, jonka sisältää koko Kauhavan alueen jääkäreille 5 polven taulut. Tulokset oli tarkoitettu Jääkärimuseolle luovutettavaksi ja niiden julkistaminen tapahtui 2012. Kyseessä ei ole Härmä-Seuran sukututkijoiden hanke, vaikka mukana ovatkin Härmä Seuran sukututkijoista myös Hillevi Tyni ja Seija Pihlajaniemi.

Härmä-seuran sukututkijat osallistuvat Suomen Sukututkimusseuran Omat Juuret-hankkeeseen.

Hillevi Tyni

Härmä-seuran sukututkimustoimikunnan perustajajäsen ja pj 2017 asti